

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/152/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7112223317
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Kolesár
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7112223317.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Kolesára a sudcov JUDr. Jarmily Čabaiovej a JUDr. Borisa Brondoša v spore žalobcu: H. V., nar. XX.X.XXXX, bytom L. XX, U., zastúpený JUDr. Jurajom Kusom, advokátom, so sídlom Nám. Osloboditeľov 10, Michalovce, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Štúrova 2, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice I z 25. apríla 2017, č. k. 15C/174/2012-536

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v časti napadnutého vyhovujúceho výroku, v ktorej bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 15.000,- Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku

Vo zvyšku m e n í rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku tak, že žalobu zamietla.

Žalovaný j e p o v i n n ý nahradíť žalobcovi 100% trov konania pred súdom prvej inštancie, trov odvolacieho konania a trov dovolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 100.000,- Eur s úrokmi z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 26.4.2012 do zaplatenia a priznal žalobcovi nárok na plnú náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie tak v celom rozsahu vyhovel žalobe, ktorou sa žalobca v konečnom dôsledku (po čiastočnom zastavení konania znesením zo dňa 19.5.2014) domáhal zaplatenia peňažného odškodnenia nemajetkovej ujmy v sume 100.000,- Eur s príslušenstvom (úrokmi z omeškania), ktorá mu bola spôsobená nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci o vznesení obvinenia, za ktorú štát zodpovedá podľa zák. č. 514/2003 Z. z. Skutkovým základom takto uplatneného nároku bolo v podstatnom tvrdenie žalobcu, že uznesením vyšetrovateľa Úradu inšpekčnej služby, Odboru boja proti korupcii a organizovanej kriminalite Ministerstva vnútra SR Bratislava ČTS: UIS-86/KOK-2005 zo dňa 14.12.2005, bolo voči jeho osobe vznesené obvinenie pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 2 Trestného zákona, pričom jeho sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu prokurátor Vojenskej obvodovej prokuratúry Prešov uznesením sp. zn. OPv 259/05 zo dňa 23.2.2006, zamietol. Právoplatným rozsudkom Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK-2T/14/2011 zo dňa 3.8.2011 bol žalobca spod obžaloby Vojenskej obvodovej prokuratúry Prešov sp. zn. Opv 278/08 zo dňa 2.6.2010, v ktorej boli skutky, pre ktoré bolo vedené trestné stíhanie kvalifikované ako trestné činy prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 2 Trestného zákona a zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, oslobodený. Nakoľko sa tak v konečnom dôsledku podozrenie zo spáchania trestných činov nepotvrdilo, podľa argumentácie žalobcu zodpovedá štát (aj) za nemajetkovú ujmu spôsobenú mu nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia. Jej existenciu

a rozsah žalobca ťažiskovo podoprel opisom duševných útrap, ktorých bol v priebehu 5 rokov a 9 mesiacov trvajúceho trestného stíhania vystavený. Tvrdil v tejto spojitosti, že naň negatívne pôsobila hrozba vysokým trestom a aj účasť na procesných úkonoch pred vyšetrovateľom i pred súdom. Zvlášť do jeho osobnostných práv zasiahla skutočnosť, že jeho trestná vec bola prejednávaná špecializovaným trestným súdom, súc si vedomý, že tento súd rozhoduje len obzvlášť závažné kauzy, osobná prehliadka a prehliadka iných priestorov, ktorá uňho bola vykonaná hneď na začiatku trestného stíhania a aj fakt, že v nadväznosti na vznesenie obvinenia bol prepustený zo služobného pomeru. Podľa tvrdenia žalobcu mu nezákonné rozhodnutie o vznesení obvinenia spôsobilo neopísateľnú psychickú traumu, viedlo k jeho izolácii vo všetkých oblastiach života, znížilo jeho česť a dôstojnosť v spoločnosti. V konečnom dôsledku zanechalo aj trvalé následky na jeho zdraví.

3. Prvoinštančný súd v napadnutom rozsudku bezozvyšku vyšiel zo skutkových zistení zodpovedajúcich tvrdeniam žalobcu o postupe a o rozhodovaní orgánov činných v trestnom konaní a vo veci jeho trestného stíhania. Za preukázanú mal tiež skutočnosť, že v čase začatia trestného stíhania žalobca pracoval v stálej štátnej službe vo funkcii staršieho referenta Oddelenia hraničnej kontroly PZ Vyšné Nemecké, odboru hraničnej polície Sobrance, Úradu hraničnej a cudzineckej polície, Prezídia Policajného zboru SR, že personálnym rozkazom ministra vnútra č. 731 zo dňa 22.12.2005 bol zo služobného pomeru prepustený podľa § 192 ods. 1 písm. e/ zák. č. 73/1998 Z.z., pričom jeho žaloba, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti tohto rozhodnutia bola rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2S 245/2006 zo dňa 18.3.2008, zamietnutá. Z personálneho rozkazu ministra vnútra súd prvej inštancie zistil, že žalobca bol zo služobného pomeru prepustený preto, že „V mesiaci október 2005 opakovane počas výkonu služby na pracovisku pasovej kontroly pre peších a motorové vozidlá na vstupe z Ukrajiny do Slovenskej republiky dňa bez zákonného dôvodu si z pasov vybral nezistený predmet nezistenej hodnoty, ktorý si ponechal pre vlastnú potrebu a umožnil osobám (držiteľom týchto pasov) vstup na územie SR, pričom v rozpore s § 168 Trestného zákona branie predmetov od uvedených osôb bezodkladne neoznámil príslušnému orgánu. Až do toho času bol podľa zistenia súdu prvej inštancie žalobca bezúhonný - „... po absolvovaní štúdia na policajnej škole nastúpil do výkonu funkcie policajta. Počas svojho života sa žalobca nedopustil priestupku ani trestného činu. Žalobca bol verejným činiteľom, bol bezúhonný a mal čistý register trestov“. Podľa skutkového nálezu prvoinštančného súdu nezákonné rozhodnutie o vznesení obvinenia malo negatívny dopad na súkromný život žalobcu i na jeho spoločenské uplatnenie. Vyšiel pritom z toho, že v konaní vypočutí svedkovia „...zhodne uviedli, že žalobca bol veselý, spoločensky obľúbený v kolektíve, považovali ho za dobrého, poctivého, čestného človeka, ktorého si vážili. Po vznesení obvinenia sa ho ľudia stránili, známi a priatelia sa s ním prestali sýkať. Žalobca mal povesť úplatkára a skorumpovaného policajta, zločincina, a to nielen v období trvania trestného stíhania, ale doposiaľ, napriek oslobodzujúcemu rozsudku. K náprave vzťahov medzi nimi už nedošlo. K zmenám došlo aj v správaní samotného žalobcu, ktorý sa stal nervóznym, utiahol sa do seba, bol psychiatricky liečený na depresívne poruchy“. V tejto spojitosti mal prvoinštančný súd za preukázané tiež, že žalobca bol liečený v psychiatrickej ambulancii MUDr. Miloša Buriča v období od 16.1.2006 do 21.4.2006 a že v rokoch 1995 až 2001 navštevoval psychiatrickú ambulanciu Leteckej vojenskej nemocnice Košice. Podľa zistenia súdu prvej inštancie, „Manželka a deti žalobcu začatie trestného stíhania taktiež veľmi ťažko znášali, k žalobcovi pociťovali hnev, vo vzťahu k ostatným hanbu. S priateľmi sa prestali navštevovať, boli vystavení verejnej mienke, ohováraniu, posmeškom“. Súd prvej inštancie napokon tiež skutkovo ustálil, že „Z výpovede žalobcu a svedkov vyplynulo, že žalobca sa po strate zamestnania nevedel zamestnať, začal pracovať ako živnostník, prevádzkoval bar v Obci Podhorod. V roku 2014 sa stal starostom Obce Podhorod. Žalobca po prepustení z funkcie policajta stratil pravidelný mesačný príjem vo forme mzdy, ale aj ďalšie sociálne výhody spojené s výkonom tejto funkcie.“ Skonštatoval v tejto spojitosti, že „Ak by nebolo došlo k prepusteniu žalobcu zo služobného pomeru, žalobca pri riadnom pokračovaní vo výkone funkcie policajta, služobný plat žalobcu v čase prepustenia bol okolo 20 000,- Sk, stratil nárok na odchodné, na ktoré by inak mal nárok do výšky 10-násobku služobného platu (§ 35 ods. 1 písm. a/ zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov, § 33)“, že „Žalobcovi sa tiež natrvalo kráti výsluhový dôchodok, ktorého výška závisí od počtu odpracovaných rokov v služobnom pomere príslušníka PZ...“ a že „Zníženie spoločenského postavenia žalobcu sa prejavilo v pochybnostiach verejnosti vo vzťahu k jeho odbornosti vykonávať funkciu policajta, k jeho čestnosti, neúplatnosti“. Podľa nazerania súdu prvej inštancie, „Žalobca bol v rozpore so skutočnosťou označený za páchatela protiprávnej činnosti závažného charakteru. Žalobca žije na dedine, v osobitom regióne, kde sa ľudia navzájom dobre poznajú, v prostredí, kde je nízka anonymita, čo znamená, že informácia o žalobcovi sa stala objektom posudzovania širšej verejnosti.

Svedkovia vypočutí v konaní uviedli, že práve pod vplyvom toho, že vec bola aj medializovaná v denníku Korzár a v televízii Markíza, uverili, že žalobca sa trestnej činnosti skutočne dopustil“.

4. Na takto ustálený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ust. 1 písm. a) až c), § 2, § 3 ods. 1 a 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 8 ods. 6, § 15 ods. 1 a 2, § 16 ods. 1 a 4 a § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na ich základe vo vzťahu k základu uplatneného nároku uzavrel, že štát zodpovedá za žalobcom tvrdenú ujmu, preto, že k jej vzniku došlo v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia. V závere o prítomnosti zodpovednostného titulu pritom súd prvej inštancie vyšiel z názoru, že oslobodenie spod obžaloby má účinky zrušenia uznesenia o vznesení obvinenia (bod. 59 odôvodnenia napadnutého rozsudku), a preto z hľadiska podmienok upravených v ust. § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. je potrebné naňho hľadieť ako na rozhodnutie zrušené pre nezákonnosť. Súd prvej inštancie odmietol obranu žalovaného, vystavanú na argumentácii o dôvodnosti vznesenia obvinenia voči žalobcovi. Vyšiel pritom z tézy, že pre záver o nezákonnosti trestného stíhania nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní v konečnom dôsledku potvrdilo. Pri rozhodovaní o forme odškodnenia nemajetkovej ujmy a výške priznanej relatívnej satisfakcie súd prvej inštancie vo všeobecnosti vyšiel z toho, že vo výške peňažnej náhrady musia byť premietnuté poškodenie „...občianskej cti, dobrej povesti v dôsledku morálneho utrpenia v súvislosti s trestným stíhaním“, osoba poškodeného a závažnosť následkov, ktoré vznikli v jeho súkromnom, rodinnom a pracovnom živote a v jeho spoločenskom uplatnení. Dopad nezákonného rozhodnutia na tieto sféry života žalobcu prvoinštančný súd ustálil na podklade „...reakcie, ktorú zásah vyvolal v jeho osobnom, rodinnom, spoločenskom a pracovnom prostredí. Táto reakcia vyplynula z výpovede žalobcu, jeho rodinných príslušníkov (manželka, dcéry), priateľov a známych (svedkovia C., N., W.), ako aj z výpovedí jeho kolegov zo zamestnania (svedkovia K., W.). Vo vzťahu k osobe žalobcu a k jeho dovtedajšiemu životu a zmenám v dôsledku začatia trestného stíhania všetci zhodne uviedli, že žalobca bol veselý, spoločensky obľúbený v kolektíve, považovali ho za dobrého, poctivého, čestného človeka, ktorého si vážili. Po vznesení obvinenia sa ho ľudia stránili, známi a priatelia sa s ním prestali sýkať. Žalobca mal poveseť úplatkára a skorumpovaného policajta, zločinca, a to nielen v období trvania trestného stíhania, ale doposiaľ, napriek oslobodzujúcemu rozsudku. K náprave vzťahov medzi nimi už nedošlo. K zmenám došlo aj v správaní samotného žalobcu, ktorý sa stal nervóznym, utiahol sa do seba, bol psychiatricky liečený na depresívne poruchy“. Podľa zistenia súdu prvej inštancie „Manželka a deti žalobcu začatie trestného stíhania taktiež veľmi ťažko znášali, k žalobcovi pociťovali hnev, vo vzťahu k ostatným hanbu. S priateľmi sa prestali navštevovať, boli vystavení verejnej mienke, ohováraní, posmeškom“. Navzdory tomu „Starosta Obce Podhorod, kde žalobca žije, charakterizoval žalobcu ako osobu, ktorá žije v usporiadanej domácnosti, je bezkonfliktný, neeviduje voči nemu žiadne priestupky ani sťažnosti“. Z výpovede žalobcu a svedkov podľa skutkového nálezu súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalobca sa po strate zamestnania nevedel zamestnať, že začal pracovať ako živnostník (prevádzkoval bar v Obci Podhorod) a že v roku 2014 bol vo voľbách do orgánov samosprávy zvolený do funkcie starostu obce Podhorod. Súd prvej inštancie v tejto spojitosti skonštatoval, že „Žalobca po prepustení z funkcie policajta stratil pravidelný mesačný príjem vo forme mzdy, ale aj ďalšie sociálne výhody spojené s výkonom tejto funkcie. Ak by nebolo došlo k prepusteniu žalobcu zo služobného pomeru, žalobca (by mal) pri riadnom pokračovaní vo výkone funkcie policajta, služobný plat...“, ktorý v čase prepustenia činil okolo 20 000,- Sk. Podľa skutkového záveru súdu prvej inštancie žalobca stratil nárok na odchodné, na ktoré by inak mal nárok do výšky 10-násobku služobného platu a natrvalo sa mu kráti tiež výsluhový dôchodok, ktorého výška závisí od počtu odpracovaných rokov v služobnom pomere. Zníženie spoločenského postavenia žalobcu sa súdu prvej inštancie „...prejavilo v pochybnostiach verejnosti vo vzťahu k jeho odbornosti vykonávať funkciu policajta, k jeho čestnosti, neúplatnosti. Žalobca bol v rozpore so skutočnosťou označený za páchatel'a protiprávnej činnosti závažného charakteru“. Dopad nezákonného rozhodnutia na spoločenské postavenie žalobcu bol podľa prvoinštančného súdu umocnený tým, že „...žije na dedine, v osobitom regióne, kde sa ľudia navzájom dobre poznajú, v prostredí, kde je nízka anonymita, čo znamená, že informácia o žalobcovi sa stala objektom posudzovania širšej verejnosti a že „...vec bola aj medializovaná v denníku Korzár a v televízii Markíza...“, pod vplyvom čoho aj v konaní vypočutí svedkovia potvrdili, že uverili, že žalobca sa trestnej činnosti skutočne dopustil. Tieto úvahy v myšlienkovom procese súdu prvej inštancie vyústili do záveru, že „... nemajetková ujma, ktorá žalobcovi vznikla v dôsledku trestného stíhania, netrvala len po dobu 5 rokov a 9 mesiacov od vznesenia obvinenia do vynesenia oslobodzujúceho rozsudku, ale pretrváva doposiaľ v súkromnom, profesijnom a spoločenskom živote a nie je možné odstrániť ju inak ako priznaním zadosťučinenia vo forme finančnej náhrady“. Na podklade všetkých týchto úvah súd

prvej inštancie dospel k záveru, že v okolnostiach prípadu je primeranou peňažná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 100.000,- Eur, ktorú žalobcovi priznal. Za omeškanie žalovaného so zaplatením tejto náhrady súd prvej inštancie priznal žalobcovi úroky z omeškania v percentuálnej výške 9,5% ročne, s tým, že počiatok omeškania s plnením ustálil s použitím ust. § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z. od právnej skutočnosti uplynutia zákonnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku. Napokon rozhodnutie o trovách konania prvoinštančný súd odôvodnil s poukazom na ust. § 255 ods. 1 C.s.p. výlučným procesným úspechom žalobcu v spore.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie s návrhom, aby ho odvolací súd zmenil tak, že žalobu zamietne. Žalovaný v odvolaní v prvom rade nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že nezákonnosť rozhodnutia, ako zákonný predpoklad pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu verejnej moci, vyplýva len zo samotnej skutočnosti, že sa podozrenie zo spáchania určitého skutku nepotvrdilo. Podľa názoru odvolateľa je potrebné nezákonnosť rozhodnutia v objektívnych súvislostiach. V prípade rozhodnutia o vznesení obvinenia treba pre záver o jeho nezákonnosti posúdiť, či pre jeho vydanie boli naplnené zákonné predpoklady podľa ust. § 206 ods. 1 Trestného poriadku, a teda, či na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania bol dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba. Z takto formulovaných podmienok pre vznesenie obvinenia, podľa argumentácie žalovaného, vyplýva, že pre vznesenie obvinenia sa nevyžaduje istota, že trestný čin spáchala určitá osoba. Odvolateľ zdôraznil, že samotné vznesenie obvinenia neznamená vyslovenie viny; predstavuje procesný predpoklad uskutočnenia ďalšieho vyšetrovania, ktorým sa na podklade zadovážených dôkazov vina preukáže alebo vyvráti. Na podklade týchto parciálnych úvah žalovaný v odvolaní prezentoval názor, že pokiaľ orgány činne v trestnom konaní postupujú v súlade s trestným poriadkom, nie je namieste vyhodnotiť ich postup ako nezákonný len preto, že bol obvinený spod obžaloby oslobodený. Na podporu tohto spôsobu právneho posúdenia veci odvolateľ odkázal na závery formulované Európskym súdom pre ľudské práva (ESLP) v rozhodnutí vo veci Lavrechov proti Českej republike (sťažnosť č. 57404/08) z 20. júna 2013 a tiež Ústavným súdom Slovenskej republiky (ÚS SR) v náleze sp. zn. II. ÚS 163/2013 zo dňa 13.11.2013 vystavané na téze, že oslobodenie spod obžaloby samo o sebe neznamená, že trestné stíhanie bolo nezákonné alebo od začiatku vadné. Žalovaný v odvolaní okrem základu namietal aj proti výške priznaného peňažného odškodnenia. V súvisiacej argumentácii odvolateľ ťažiskovo poukázal na novelu zákona č. 514/2003 Z. z., ktorou sa v § 17 ods. 4 upravila výška náhrady nemajetkovej ujmy. Podľa jeho názoru, keďže zákon nezakotvuje k tejto novele prechodné ustanovenia, je potrebné ju aplikovať na všetky konania týkajúce sa zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom bez ohľadu na to, kedy bolo napadnuté rozhodnutie vydané. Osobitným právnym predpisom, na ktorý odkazuje ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. je zák. č. 215/2006 Z. z., o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi. Ten upravuje maximálnu výšku odškodnenia vo výške 21.750,00 Eur. Žalovaný v tejto spojitosti vyzdvihol, že zmieňovaná novelizácia bola zdôvodnená potrebou proporcionality, vzhľadom na vyváženie hodnôt, kde je hodnota ľudského života a zdravia tou najvyššou; preto je z jeho pohľadu neprimerané poskytovať náhradu nemajetkovej ujmy v rámci ochrany osobnosti vo výrazne vyššej sume ako je najvyššia prípustná výška odškodnenia. Žalovaný akcentoval, že k potreba proporcionality odškodnení a primeranosti priznávaných súm relatívnych satisfakcií vyplýva tiež z judikatúry ESLP. Príkladom poukázal na jeho rozhodnutie vo veci Karhuvaara a Iltalehti v. Fínsko, v ktorom formuloval tézu, že priznaná finančná náhrada napr. v konaniach o ochranu osobnosti by nemala byť neprimeraná iným finančným kompenzáciám, napr. výške náhrady za utrpenie a bolesť. Žalovaný v odvolaní poukázal na to, že k potrebe akceptovať pri určovaní výšku náhrady nemajetkovej ujmy limity stanovené judikatúrou ESLP sa prihlásil Najvyšší súd SR v rozhodnutí 3Cdo/106/2012 z 27. júna 2013. Z iného argumentačného pohľadu žalovaný v odvolaní zdôraznil, že nemajetková ujma v peniazoch sa uhrádza len vtedy, ak vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom nie je dostatočným odškodnením konštatovanie porušenia práva. Odvolateľ v tejto súvislosti prezentoval názor, že prvoinštančný súd okrem nerešpektovania určeného finančného stropu, náležite nezohľadnil ani jednotlivé kritéria pre priznanie peňažného odškodnenia nemajetkovej ujmy podľa § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. K tej časti odôvodnenia, v ktorej súd prvej inštancie vychádzal z toho, že žalobca bol v súvislosti s trestným stíhaním prepustený zo služobného pomeru príslušníka PZ, žalovaný v odvolaní upriamil pozornosť na nález Ústavného súdu SR sp.zn. IV.ÚS 296/2014. Odvolateľ ďalej namietol, že prvoinštančný súd sa pri posudzovaní osoby poškodeného a závažnosti jeho následkov nevysporiadal s vykonanými dôkazmi a že vykladal všeobecné kritériá pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy výlučne v prospech žalobcu. Poukázal na to, že v súkromnom živote žalobcu nedošlo k závažným následkom spočívajúcim

v rozvrátení manželstva alebo odcudzení sa rodine a akcentoval tiež fakt, že dňa 15.11.2014 bol žalobca zvolený za starostu obce Podhorod', z čoho podľa jeho nazerania vyplýva, že jeho spoločenské uplatnenie sa nezhoršilo v takej miere ako to tvrdí. Podľa odvolateľa prvoinštančný súd v závere o zhoršení duševného zdravia nechal do úvahy skutočnosť, že žalobca navštevoval pre depresívnu poruchu psychiatrickú ambulanciu už v rokoch 1995 až 2001, teda viac ako 4 roky predtým ako voči nemu bolo začaté trestné stíhanie. Napokon žalovaný v odvolaní vytkol súdu prvej inštancie, že pochybil aj pokiaľ priznal žalobcovi úroky z omeškania. V súvisiacej argumentácii pritom s odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Co 15/97 z 24. júna 1998, uverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 45/2000 dôvodil, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy vzniká až na základe súdneho rozhodnutia v ktorom je určený čas plnenia a že až uplynutím takto stanovenej lehoty sa dlžník dostáva do omeškania. Svojimi odvolacími námietkami, vytykajúcimi nesprávnosť skutkových zistení na podklade vykonaných dôkazov a poukazujúcimi tiež na prítomnosť právnych väd napadnutého rozsudku, žalovaný uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. 365 ods. 1 písm. f) a h) C.s.p. Odvolací súd poznamenáva, že v zmysle ust. § 380 ods. 2 C.s.p. na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, musí prihliadať, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené. Naproti tomu, vo vzťahu k ostatným odvolacím dôvodom, je odvolací súd podľa ust. § 380 ods. 1 C.s.p. viazaný ich vymedzením v odvolaní, a preto na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s ust. § 365 C.s.p. dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodnutí o odvolaní prihliadať nemôže, aj keby takéto porušenia zistil (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1269s).

6. Žalobca sa vo vyjadrení k odvolaniu pripojil k názoru súdu prvej inštancie, že rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti začatia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Prezentoval názor, že právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom sa trestné konanie končí, čo znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, s tým, že zrušenie takéhoto rozhodnutia je už bezpredmetným. Oslobodzujúci rozsudok má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesenia obvinenia pre nezákonnosť, čo je základná podmienka pre uplatnenie práva na náhradu škody podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Z hľadiska teleologického výkladu vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu podľa žalobcu nemožno lipnúť na potrebe formálneho zrušenia nezákonného rozhodnutia, ale splnenie tejto podmienky treba vykladať aj extenzívne. Rozhodujúcim kritériom je skutočnosť, z akých dôvodov bol žalobca spod obžaloby oslobodený. V prejednávanej veci to bolo preto, že skutok sa nestal. K argumentácii žalovaného namierenej proti spôsobu posúdenia primeranosti výšky peňažnej satisfakcie, žalobca vo vyjadrení poukázal na to, že základným kritériom pre posúdenie rozhodujúcej právnej úpravy, je okamih vydania nezákonného rozhodnutia, čo vyplýva z ust. § 27 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Zákon č. 412/2012 Z. z., ktorý doplnil ust. § 17 ods. 4 zákona nadobudol účinnosť dňa 1.1.2013, pričom v ňom absentujú prechodné ustanovenia. Tieto fakty doplnil argumentáciou, že v našom právnom poriadku sa uplatňuje zásada zákazu spätnej účinnosti zákona. V prejednávanej veci bolo nezákonné rozhodnutie vydané dňa 14.12.2005, teda v čase pred novelizáciou zákonom č. 412/2012 Z.z., preto je aplikácia nového ustanovenia § 17 ods. 4 vylúčená. K výške nemajetkovej ujmy ďalej žalobca vo vyjadrení poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/262/2015, v ktorom sa konštatuje existencia princípu úplného odškodnenia. Akcentoval rozdiel účelu zákona č. 215/2006 Z. z. a zákona č. 514/2003 Z. z. Nesúhlasil pritom s názorom, že výška odškodnenia nemajetkovej ujmy je v právnom poriadku limitovaná. Zdôraznil, že žiadna krajina EÚ nemá stanovenú limitáciu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej pri výkone verejnej veci, rovnako ako žiadna z krajín EÚ nestanovila cenu ľudského života na 50-násobok minimálnej mzdy. Náhradu nemajetkovej ujmy podľa jeho presvedčenia nemožno obmedziť preto, že ide o objektívnu zodpovednosť štátu zakotvenú v čl. 46 ods. 3 Ústavy SR. K názoru žalovaného, že súd prvej inštancie nemal zohľadniť prepustenie žalobcu zo služobného pomeru a prihliadať ani na ďalšie nároky, o ktoré v dôsledku nezákonného stíhania prišiel, žalobca vo vyjadrení k odvolaniu poukázal, na kritériá pre priznanie výšky nemajetkovej ujmy v § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. V skutkových súvislostiach zdôraznil, že personálny rozkaz o prepustení zo služobného pomeru príslušníka PZ sa opiera o jediný dôkaz, a to vyšetrovací spis s uznesením o vznesení obvinenia zo 14.12.2005. Obidva skutky, pre ktoré bol v disciplinárnom konaní prepustený sú zhodné so skutkami, pre ktoré bol aj trestne stíhaný. Hoc aj oslobodzujúci rozsudok zakladá dôvod na obnovu konania podľa zákona o štátnej službe príslušníkov PZ, je možné tento opravný prostriedok uplatniť najneskôr do 3 rokov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia. Túto lehotu žalobca nie z vlastnej viny zmeškal, pretože trestné konanie skončilo až oslobodzujúcim rozsudkom po 5 rokoch a 9 mesiacoch. Zdôraznil, že týmto konaním nie je možné sa domáhať náhrady skutočnej škody, prípadne ušlého zisku, ako sa mylne

domnieva žalovaný, personálny rozkaz po prepustení žalobcu totiž do dnešného dňa nebol zrušený a preto nie je možné domáhať sa skutočnej škody vo forme ušlej mzdy, odchodného a kráteného výsluhového dôchodku. Žalobca postráda iný prostriedok ochrany než možnosť domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Považuje za nedôvodné spochybňovanie obsahu výsluchov svedkov. napokon akcentoval, že hoc je pravdou, že bol zvolený za starostu obce Podhorod', došlo však k tomu až po 9 rokoch od vznesenia obvinenia.

7. Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 3 Co 270/2017 zo 4. októbra 2018 napadnutý rozsudok zmenil tak, že priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 75.000,- Eur spolu so zodpovedajúcimi úrokmi z omeškania a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Odvolací súd sa vo tomto rozhodnutí bez výhrad stotožnil s rozhodujúcimi závermi súdu prvej inštancie pokiaľ ide o základ uplatneného nároku. Čo do výšky odškodnenia, vyšiel z toho, že kritériá pre posúdenie rozsahu nároku podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. boli doplnené s účinnosťou od 1. januára 2009, že aplikácia § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. neprichádza do úvahy, a že pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy musia byť naplnené predpoklady uvedené v odseku 2 tohto ustanovenia s prihliadnutím na konkrétne zistenia. Podľa jeho nazerania peňažné odškodnenie nemajetkovej ujmy treba priznať v takom rozsahu, aby plnilo nielen symbolickú, ale aj reparačnú funkciu, najmä so zreteľom na povahu trestnej činnosti, za ktorú bol žalobca stíhaný, na dĺžku trestného stíhania, ako aj na to, že žalobca sa v súčasnej dobe už nemôže domôcť nápravy rozhodnutia o prepustení zo služobného pomeru. Pri rozhodovaní o konkrétnej výške nemajetkovej ujmy krajský súd prihliadol aj na vlastnú rozhodovaciu prax a na rozhodnutia Ústavného súdu SR (III. ÚS 288/2017, III. ÚS 289/2017). Konštatoval v tejto spojitosti, že na Krajskom súde v Košiciach bolo viacero odvolacích konaní vedených proti Slovenskej republike na návrh príslušníkov Oddelenia hraničnej kontroly Policajného zboru Vyšné Nemecké, voči ktorým bolo v rovnaký deň začaté trestné stíhanie za rovnaké trestné činy (vo veci žalobcu X. W. vedenej pod sp. zn. 5 Co 324/2015 - priznaná nemajetková ujma vo výške 100 000,- Eur, vo veci žalobcu N.. P. P. vedenej pod 11 Co 127/2016 - priznaná nemajetková ujma vo výške 75 000,- Eur, vo veci žalobcu I. X. vedenej pod sp. zn. 9 Co 441/2016 - priznaná nemajetková ujma vo výške 60 000,- Eur). So zreteľom na vyššie uvedené okolnosti prejednávanej veci odvolací súd považoval za primeranú výšku odškodnenia v sume 75 000,- Eur.

8. Na základe dovolania žalovaného, smerujúceho vo svojej podstate len proti spôsobu právneho posúdenia výšky uplatneného nároku odvolacím súdom, Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 6Cdo 38/2019 z 24. júna 2020 rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Co 270/2017 zo 4. októbra 2018 vo výroku, ktorým napadnutý rozsudok zmenil tak, že priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 75.000,- Eur spolu so zodpovedajúcimi úrokmi z omeškania, zrušil a v tejto časti vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd v zrušujúcom uznesení vytkol krajskému súdu nesprávnosť posúdenia otázky primeranosti výšky uplatnenej peňažnej náhrady. Prisvedčil síce správnosti jeho záveru, že priama aplikácia ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z. na posudzovaný prípad neprichádza do úvahy, keďže nezákonné rozhodnutie bolo vydané ešte pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 412/2012 Z. z., ktorým došlo k doplneniu zák. č. 514/2003 Z. z. o toto ustanovenie, akcentoval však potrebu (aj bez výslovného zakotvenia v zákone) zohľadniť pri posudzovaní primeranosti odškodnenia, iné právne predpisy slovenského právneho poriadku a tiež judikatúru ESLP ako kritéria pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Pripomenul, že tento spôsob právneho posúdenia je v právnej praxi najvyššieho súdu už jednotný (ide z jeho pohľadu o „jasnú judikatórnu líniu“), a preto rozhodnutie odvolacieho súdu tento fakt prehliadajúce predstavuje odklon od ustálenej judikatúry dovolacieho súdu. Najvyšší súd v tejto spojitosti ako zvlášť výstižný akcentoval záver vyplývajúci z jeho uznesenia sp. zn. 3 Cdo 19/2018 z 24. júla 2018, v zmysle ktorého „Na záveroch najvyššieho súdu o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a ESLP, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenili neskôr nič ani zákon č. 517/2008 Z.z., ani zákon č. 412/2012 Z.z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z.z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESLP“. Najvyšší súd na dôvažok skonštatoval, že tento právny názor predstavuje výklad súladný so štandardom ochrany ľudských práv na európskej úrovni, eliminuje ľubovôľu pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch a zohľadňuje výšku priznaných náhrad pri zásahoch do

iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky a napokon uviedol na pravú mieru, že nevylučuje (právny názor) vo výnimočných prípadoch priznať vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy za predpokladu riadneho odôvodnenia zvýšenej závažnosti zásahu do práva poškodeného v dôsledku nezákonného rozhodnutia.

9. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) opätovne prejednal odvolanie žalovaného, ako podané včas (§ 362 C.s.p.) oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 C.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§385 ods. 1 a contrario C.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 C.s.p. a zároveň v rozsahu, v akom bolo jeho skoršie rozhodnutie zrušené dovolacím súdom, z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) C.s.p. a s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 C.s.p. a dospel k záveru, že je (odvolanie) dôvodné. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 21.7.2021 po predchádzajúcom oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a na webovej stránke tunajšieho súdu a pri zachovaní lehoty podľa ust. § 219 ods. 3 C.s.p.

10. Úlohou odvolacieho súdu v nadväznosti na zrušujúce uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo opätovne posúdiť výšku náhrady nemajetkovej ujmy v intenciách vysloveného právneho názoru, vystavaného na premisách, že primeraná výška náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím musí zohľadňovať rozsah odškodnenia upravený inými právnymi predpismi slovenského právneho poriadku (i) a že bez odôvodnenia zvýšenej závažnosti zásahu do práva poškodeného v dôsledku nezákonného rozhodnutia by nemala presahovať náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov (ii).

11. Odvolací súd ešte pred tým ako pristúpi k posúdeniu výšky uplatneného nároku považuje za potrebné aj s ohľadom na značný časový odstup od rozhodnutia súdu prvej inštancie v kontexte odvolacej argumentácie žalovaného pripomenúť, že právne otázky povahy trestného stíhania z hľadiska zodpovednostných titulov, vymedzených zák. č. 514/2003 Z. z. a spôsobu hodnotenia jeho zákonnosti, boli donedávna predmetom odbornej diskusie, pluralita ktorej sa prejavila i v rôznych záveroch právnej praxe, na ktoré odkazovali strany v priebehu konania pred súdom prvej inštancie a poukazovali tiež vo svojej odvolacej argumentácii. Jedným dychom je však potrebné zároveň povedať i to, že v čase vydania napadnutého rozsudku už bola zrejmá disproporcija v prospech názoru, ktorý v spore prezentoval žalobca a ku ktorému sa podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku priklonil aj súd prvej inštancie. V tejto súvislosti je potrebné sa zmieniť napríklad o rozhodnutiach NS SR z 30. marca 2011 sp. zn. 3 Cdo/194/2010, z 30. januára 2011 sp. zn. 4 Cdo/54/2011, z 12. decembra 2012 sp. zn. 7 Cdo 145/2011, z 19. júna 2013 sp. zn. 7 Cdo 87/2012 a z 19. februára 2014 sp. zn. 7 M Cdo 27/2012. Tieto rozhodnutia spočívajú na právnych záveroch ktoré dá sa povedať boli už definitívne v právnej praxi doktrínálne ustálené ÚS SR v jeho rozhodnutí zo 7. júla 2016 sp. zn. I. ÚS 320/2016, v ktorom tento mimo iného tiež konštatoval, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“, a že „pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo“. Ústavný súd v tomto rozhodnutí skonštatoval tiež, že „... ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca“ (por. tiež uznesenie NS SR č. 4M Cdo 15/2009). V evidentnom rozpore s týmito závermi NS SR i ÚS SR je právny názor, z ktorého vyšiel odvolateľ, nesprávne podmieňujúci vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú trestným stíhaním, ktoré neskončilo odsudzujúcim rozsudkom prítomnosťou nedostatkov či už pri vyhodnotení miery podozrenia alebo v procesnom postupe orgánov činných v trestnom konaní. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že pokiaľ žalovaný na podporu svojej argumentácie mimo starších rozhodnutí všeobecných súdov i ústavného súdu, s ktorými sa, ako už bolo zmienené, právna prax medzičasom definitívne vysporiadala, odkazoval tiež na rozsudok ESLP zo dňa 20.07.2013 vo veci Lavrechov proti Českej republike, treba ozrejmiť, že hoc žalovaný formulovaný záver vyplývajúci z tohto rozhodnutia - „skutočnosť, že bol sťažovateľ oslobodený spod obžaloby samo o sebe neznamena, že jeho trestné stíhanie bolo nezákonné alebo od začiatku vadné“ evokuje podobnosť

problému a jeho riešenie v prospech žalovaného, v skutočnosti sa v uvedenom rozhodnutí ESLP sústredil predovšetkým na vyriešenie otázky, či neskoršie oslobodenie spod obžaloby je relevantné pre rozhodnutie o prepadnutí peňažnej záruky, ktorou bola nahradená väzba a jeho záver o zákonnosti rozhodnutia o tom, že peňažná záruka pripadá štátu napriek v konečnom dôsledku oslobodeniu spod obžaloby priamo súvisel so zavineným konaním poškodeného, ktorý nerešpektoval rozhodnutie v prebiehajúcom trestnom konaní. Inými slovami povedané ESLP tým pripustil zákonnosť dielčích rozhodnutí a opatrení v rámci trestného konania, ktoré neskončilo odsúdením, pokiaľ ich prijatie obvinený osobitným konaním zaviniel. K argumentácii žalovaného poukazujúcej na súlad procesného postupu a rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní s Trestným poriadkom, ktorú si súd prvej inštancie podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku správne neosvojil, odvolací súd odkazuje na výstižné závery Ústavného súdu Českej republiky (ÚS ČR), prezentované v jeho náleze sp. zn. I. US 554/04 zo dňa 31. marca 2005, v zmysle ktorých je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ukážu ich predpoklady neskôr ako mylné a nesprávne. Ak má byť jednotlivec povinný sa takýmto úkonom vôbec podrobiť, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenie za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený. Nie je pritom rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie potvrdilo.

12. Nezákonné rozhodnutie, na podklade ktorého bolo proti žalobcovi vedené trestné stíhanie, bolo vydané dňa 14.12.2005. Preto v súlade s § 27b zák. č. 514/2003 Z. z., je potrebné nárok žalobcu posudzovať podľa zákonných ustanovení v znení účinnom do 31.8.2007. Podľa § 17 ods. 2 zákona 514/2003 Z.z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Spôsob a rozsah náhrady škody v dobovom znení zákona nebol bližšie zákonom špecifikovaný. Podľa dnes účinného znenia zákona č. 514/2003 Z.z., ktoré sa do právnej úpravy prenieslo od 1.1.2009, výška nemajetkovej ujmy sa určuje s prihliadnutím na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorej k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení. S účinnosťou od 1.1.2013 bol zák. č. 514/2003 Z. z. doplnený o ustanovenie § 17 ods. 4, limitujúce hornú hranicu výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodených násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu, ktorým bol zákon č. 215/2006 o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení neskorších predpisov (aktuálne zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov). Odvolací súd v tomto kontexte považuje za potrebné zdôrazniť, že aj keď uvedené kritéria, či úprava obmedzujúca výšku priznávanej náhrady boli do zákonnej úpravy vnesené až neskôr, nebráni to ich zohľadneniu, keďže právna prax, ešte pred ich implementáciou do právnej úpravy brala uvedené kritéria do úvahy.

13. Podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.(2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.(3) Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

14. Citované ustanovenie zákona, predstavujúce právny rámec pre priznanie zadostučinenia za nemajetkovú ujmu, spôsobenú zásahom do práv na ochranu osobnosti fyzickej osoby je normou s relatívne neurčitou hypotézou. Hypotéza v tejto norme teda nie je stanovená priamo, ale je prenechané na súd, aby ju podľa svojej úvahy v každom jednotlivom prípade sám zo širokého a vopred neobmedzeného okruhu okolností vymedzil. Podmienkou vzniku nároku na súdnu ochranu osobnosti podľa citovaných ustanovení zákona, je mimo protiprávneho zásahu, objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu, tiež narušenie osobnostnej sféry v príčinnej súvislosti s týmto neoprávneným zásahom. Platná právna úprava i aplikačná prax súdov je pritom založená na tzv. monistickom ponímaní jednotného všeobecného práva osobnostného, kedy nie je vyžadované, aby dotknutá osoba špecifikovala, ktorý z konkrétnych osobnostných statkov bol zasiahnutý. Ani Európsky súd pre ľudské práva nepovažuje za nutné jednoznačne od seba oddeliť jednotlivé zložky osobnostných práv. Pri posudzovaní nárokov na zadostučinenie za nemajetkovú ujmu treba mať na zreteli, že vznik

nemajetkovej ujmy spravidla nemožno dokazovať, pretože prakticky ide o stav mysli poškodenej osoby. Ide o utrpenie na tých nehmotných hodnotách, ktoré sa dotýkajú morálnej integrity poškodenej osoby - predovšetkým na dôstojnosti, cti, dobrej povesti, ale aj na iných hodnotách, ktoré sa spravidla premietajú vo vnútornom živote človeka; napríklad tiež na osobnej slobode, súkromí, rodinnom živote a pod. (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 3731/2011 z 27.6.2012). Nemajetková ujma je teda kategóriou čisto subjektívnou, ktorú je možné preukázať iba so značnými obtiažami, a preto vo svojej podstate súd neposudzuje formu a rozsah odškodnenia podľa toho ako sa poškodený cítil, ale či mal vzhľadom na všetky okolnosti dôvod cítiť sa byť na nehmotných hodnotách poškodený. Ide o psychickú kategóriu, ktorej hĺbka a rozsah sú ako rozhodné skutočnosti náročne preukázateľné. Aj preto by tiež bolo nadbytočné zisťovať ich prostredníctvom výsluchu účastníka (por. napr. uznesenie NS ČR sp. zn. 30 Cdo 3007/2010 z 31.8.2011). Tieto úvahy v konečnom dôsledku v právnej praxi vyústili do záveru, že vznik nemajetkovej ujmy nie je potrebné dokazovať v situáciách, kedy je zjavné, že by rovnakú ujmu utrpela akákoľvek osoba, ktorá by bola danou skutočnosťou postihnutá a šlo by teda o notoriету, ktorú dokazovať netreba (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2555/2010 zo dňa 15.3.2012). Vlastný zásah do osobnostných práv je potrebné hodnotiť vždy objektívne s prihliadnutím na konkrétnu situáciu, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo (tzv. konkrétne uplatnenie objektívneho kritéria), ako i na osobu postihnutej fyzickej osoby (tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria). Uplatnenie konkrétneho a diferencovaného objektívneho hodnotenia znamená, že o zásah do osobnosti fyzickej osoby v značnej miere pôjde len tam, kde za konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ako i s prihliadnutím na dotknutú osobu, je možné spoľahlivo vyvodiť, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom na intenzitu a trvanie nepriaznivého následku, pocítovala ako závažnú spravidla každá fyzická osoba nachádzajúca sa na mieste a v postavení postihnutej osoby (rozsudok NS ČR z 27.10.2012, sp. zn. 30 Cdo 83/2011). Pri uplatnení týchto prístupov pri posudzovaní povahy a intenzity dopadu neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sa vo vzťahu k objektívnej spôsobilosti trestného stíhania zasiať právo na ochranu osobnosti obvineného v aplikačnej praxi ustálilo, že každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného a je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy (por. napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 125/2019 z 27. augusta 2019). Obdobne i ústavný súd v tejto spojitosti vo svojom náleze sp. zn. III. ÚS 754/2016 z 24. januára 2017 formuloval záver, že „...priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, ak nebolo realizované väzobne) je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe...“ V úvahách ohľadne výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy je samozrejme potrebné vychádzať z náležite zisteného skutkového stavu pokiaľ ide o kritériá na ktoré je potrebné prihliadať podľa zákona (§17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z.). Akokoľvek do hĺbky sa však tieto parametre odkryjú, sami o sebe neposkytujú objektívny obraz o primeranej výške odškodnenia, nakoľko jednak nie sú exaktne merateľné a jednak medzi nimi a nemajetkovou ujmu nie je matematicky vyjadriteľná kvantitatívna súvislosť. Podľa názoru odvolacieho súdu preto tieto kritériá, rovnako ako aj iné skutočnosti ovplyvňujúce závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, v myšlienkovom procese pri stanovení primeranej výšky odškodnenia majú význam predovšetkým pri porovnaní s obvykle prisudzovanou výškou peňažných náhrad v obdobných prípadoch, ktoré je v sudcovskej úvahe obvykle jediným transparentným a objektívne preskúmateľným momentom. V právnej praxi sa tak ustálilo, že odškodnenie by sa nemalo bez zjavných a podstatných skutkových odlišností konkrétneho prípadu zásadne odchyľovať od zadostučinenia priznaného v skutkovo obdobných prípadoch (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 z 27.6.2012). Vzájomnou konzistentnosťou s už judikovanými vecami sa zároveň napĺňa tiež požiadavka jednotného posudzovania porovnateľných prípadov, vyplývajúca z ústavne chránenej rovnosti pred zákonom a právnej istoty, zahŕňajúca v sebe tiež potrebu náležitého odôvodnenia výraznejších odchýlok od riešenia v typovej judikatúre. Ako už bolo zmienené na inom mieste je potrebné mať na zreteli tiež to, že pri určení výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné aby súdy vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z. z. v zmysle ktorého v prípade trestným činom (úmyselným násilným - pozn. odv. súdu) bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiat násobku minimálnej mzdy (v stave ku dňu vyhlásenia tohto rozsudku 31.150,- Eur); pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy (6.230,- Eur).

15. Na podklade týchto právno-teoretických východísk je potrebné v úvahách o primeranosti výšky odškodnenia vyjsť ťažiskovo z toho, že objektívne vzaté trestné stíhanie vždy negatívne ovplyvňuje

osobný, pracovný i spoločenský život obvineného, bez toho, aby táto skutočnosť musela byť konfrontovaná s dôkazmi. Z tohto pohľadu boli úplne nadbytočnými svedectvá majúce preukazovať skutočnosť, že trestné stíhanie žalobcovi spôsobovalo psychickú nepohodu a vyvolalo pochybnosti o jeho bezúhonnosti u ľudí, medzi ktorými sa pohyboval a ktorí o jeho trestnom stíhaní vedeli. nemožno v tejto spojitosti prehliadnuť, že sám žalobca v tomto duchu svojimi otázkami smeroval výpovede ním navrhnutých svedkov práve do roviny objektívne predpokladaného dopadu nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia, zvlášť dôrazom na preukázanie toho, že svedkovia obvineniu uverili. Z pohľadu odvolacieho súdu tieto svedectvá i tak nie sú potvrdením objektívnej reality, ale výsledkom usmerneneho a vysoko subjektívneho hodnotenia faktov, prejavujúceho sa v obsahovej uniformnosti a ich evidentnej tendenčnosti. Akiste možno prirodzene očakávať, že trestné stíhanie vyvolá u niektorých členov rodiny i u priateľov obvineného istú dávku nedôvery. Rozhodne ale nemožno považovať za obvyklé, pokiaľ dôjde len z tohto dôvodu k rozvratu rodiny až do tej miery, že manželka žalobcu uvažovala nad odchodom zo spoločnej domácnosti a vyvolá to úplné pretrhnutie priateľských väzieb. Pokiaľ by sa tak aj stalo, veď takúto extrémnu krehkosť rodinných a priateľských vzťahov na okraji ešte prijateľných úvah v zásade nemožno vylúčiť, priam neuveriteľne vyznievajú tvrdenia, že ani po oslobodení spod obžaloby žalobcu sa už manželský vzťah a priateľstvá ani s odstupom tak značného času neobnovili. Za tohto stavu možno mať silné pochybnosti o tom, či žalobca bol s takýmito svedkami skutočne v rodinnom (v materiálnom ponímaní) alebo v priateľskom vzťahu, prípadne či žalobca o takéto vzťahy c ich obvyklej kvalite vôbec stojí. Odvolací súd na tomto mieste opakovane zdôrazňuje, že istú intenzitu dopadu na jednotné všeobecné právo osobnostné je potrebné prisudzovať obdobným zásahom bez potreby preukázania, že k tomu aj došlo, keďže stav myslí prakticky dokázať priamo ani nemožno. Len v prípade ak by žalobca tvrdil, že zásah uňho pôsobil na morálnu sféru deštruktívnejšie než je obvyklé, je treba trvať na preukázaní takéhoto intenzívnejšieho dopadu. V okolnostiach prípadu súd prvej inštancie síce zmienil psychické problémy žalobcu, na strane druhej však správne vyzdvihol fakt, že pre rovnaké duševné poruchy bol žalobca liečený už v minulosti. Obdobne so značnou dávkou rezervovanosti je potrebné nazerať tiež na tvrdenie žalobcu, že si nevedel nájsť prácu. To zvlášť tiež vo svetle skutočností, že vykonával podnikateľskú činnosť, a teda zdroj príjmu mal zabezpečený inak. V prospech záveru o závažnom dopade trestného stíhania žalobcu na jeho spoločenské uplatnenie rozhodne nesvedčí ani jeho úspešná kandidatúra na funkciu starostu obce Podhorod'. Pokiaľ ide materiálne vplyvy pôsobiace na vnútorné prežívanie žalobcu, odvolací súd akcentuje, že k skončeniu služobného pomeru žalobcu došlo personálnym rozkazom ministra vnútra SR, ktorý je svojou povahou administratívnym rozhodnutím vydaným v správnom konaní. Vecná i procesná oddelenosť rozhodnutí vydaných v trestnom konaní od rozhodnutí administratívnych sama o sebe vylučuje podľa názoru odvolacieho súdu priamu kauzálnu previazanosť ich vzniku a trvania. Z hľadiska vecného treba mať na zreteli, že žalobca bol prepustený zo služobného pomeru pre konanie (len sčasti zodpovedajúce skutkovej vete obvinenia), posúdené ako porušenie služobnej prísahy a disciplíny a preto, že jeho ponechanie v štátnej službe by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátu. V personálnom rozkaze vyjadreným dôvodom prepustenia žalobcu zo služobného pomeru nebolo ani podozrenie žalobcu zo spáchania trestného činu, ani skutočnosť obvinenia vzneseného proti jeho osobe. Dôvodnosť prepustenia žalobcu zo služobného pomeru preto z hľadiska vecného spočíva na posúdení, či z jeho strany došlo k relevantnému porušeniu služobnej prísahy a disciplíny a či jeho ponechanie v štátnej službe by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátu a nie, či takto disciplinárne kvalifikované konanie žalobcu je alebo nie trestným činom. Preto ani záver, že konanie žalobcu trestným činom nie je, nemôže viesť bez ďalšieho k záveru, že predmetný skutok nemôže byť posúdený ako disciplinárne previnenie. V organickej spojitosti s tým je potrebné vnímať tiež procesné súvislosti personálneho rozkazu. Ako už bolo zmienené, personálny rozkaz bol vydaný v administratívnom konaní, a len v ňom včítane správneho súdnictva, môže byť toto rozhodnutie vecne preskúmané a prípadne ako nezákonne zrušené. V danom prípade k zrušeniu personálneho rozkazu, ktorým bol žalobca prepustený zo služobného pomeru policajta nedošlo, a preto z neho treba vychádzať bez možnosti v sporovom konaní preskúmavať jeho vecnú správnosť.

16. Napokon ani k dĺžke trestného stíhania žalobcu nemožno pristupovať mechanicky, nakoľko v prípade upadajúceho záujmu spoločenského prostredia o danú vec (pozn. odv. súdu: podľa tvrdenia žalobcu bol prípad medializovaný len bezprostredne po vznesení obvinenia) dĺžka stíhania nemusí mať nevyhnutne za následok narastajúci dopad na morálnu integritu dotknutej osoby (por. napr. tiež Simon, P. Odpovednosť za škodu při výkonu veřejné moci 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 165s).

17. Nemožno inak než súhlasiť s argumentom paradoxne oboch sporových strán, že peňažné odškodnenie ako také, a tiež jeho výška musia v záujme právnej istoty zodpovedať skutkovo obdobným

prípadoch. Hneď jedným dychom je potrebné dodať vo vzťahu k žalobcom vyzdvihovanej skutočnosti, že všeobecné súdy v obdobných prípadoch priznali aj vyššie odškodnenia nemajetkovej ujmy, že vývoj rozhodovacej praxe aj pod vplyvom už zmienenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej vychádza aj právny názor dovolacieho súdu, ktorým je odvolací súd viazaný, smeruje k znižovaniu predtým niekedy až prehnane nadhodnotených odškodnení, pričom tento trend, a to priamo aj v prípadoch nezákonného trestného stíhania, opakovane vo svojich rozhodnutiach Najvyšší súd SR opakovane potvrdzuje. Ako už bolo zmienené na inom mieste, prístup k rozhodovaniu o výške primeraného zadosťučinenia nemajetkovej ujmy je priamym dôsledkom tiež najvyšším súdom judikovanej potreby hodnotového váženía povahy nemajetkovej ujmy vo svetle výšky odškodnenia, exaktne vyplývajúcej z právnej úpravy, medzi iným tiež zo zák. č. 215/2006 Z. z. Vychádzajúc aj z takto vnútroštátnou úpravou nastavených hodnotových limitov odvolací súd považuje sumu odškodnenia 15.000,- Eur za adekvátny prostriedok nápravy vzniknutej ujmy, zodpovedajúcej všeobecným predstavám spravodlivosti v pomere k peňažnej satisfakcii priznanej v obdobných prípadoch vychádzajúcich z porovnateľných skutkových okolností, zohľadniac skutočnosť, že žalobca nebol vzatý do väzby (napr. Krajský súd v Košiciach sp.zn. 1Co/194/2019 priznaná suma 16.000,- Eur, Krajský súd v Košiciach sp.zn. 3Co/195/2019 priznaná suma 15.600,- Eur) a hodnotovo rešpektuje výšku odškodnení, ktoré podľa vnútroštátnej právnej úpravy patria za hierarchicky závažnejšie morálne zásahy - obetiam násilným trestným činom.

18. Súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil vec aj pokiaľ priznal žalobcovi úroky z omeškania. Žalovaný v odvolaní správne argumentoval, že podľa ustálenej súdnej praxe povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia a jeho odkazy v tejto otázke na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sú výstižné a na prejedávanú vec plne použiteľné. Konzistentne s týmito judikatórnymi výstupmi má aj odvolací súd za to, že rozhodnutie o povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch má konštitutívne účinky a preto sa pred uplynutím paričnej lehoty určenej súdnym rozhodnutím žalovaný nemohol dostať do omeškania.

19. Z týchto dôvodov odvolací súd ako vecne správny potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie čo do priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 15.000,- Eur a vo zvyšku (nad sumu 15.000,- Eur a čo do úrokov z omeškania) nakoľko procesné podmienky konania boli v tomto prípade splnené, nesprávnosť rozhodnutia spočívala vo svojej podstate len na právnej vade, odvolací súd pristúpil v súlade s ust. § 388 C.s.p. k zmene vecne nesprávneho rozhodnutia, tak, že v tejto časti žalobu zamietol.

20. Vzhľadom na zmenu napadnutého rozsudku, rozhodol odvolací súd v súlade s ust. 0§ 396 ods. 2 C.s.p. o trovách celého konania.

21. Podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p., ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

22. Podľa ust. § 255 C.s.p., súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. (2) Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

23. V celom konaní, teda v jeho prvoinštančnom štádiu i v jeho odvolacej i dovolacej časti mal v konečnom dôsledku plný procesný úspech žalobca, a preto mu v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý bol v spore neúspešný. Na tomto základe odvolací súd priznal žalobcovi nárok náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho i dovolacieho konania v celom rozsahu. Odvolací súd v tomto rozhodnutí vyšiel z toho, že rozhodnutie o výške uplatneného nároku bolo v danom prípade závislé od úvahy súdu. Odvolací súd poznamenáva, že predchádzajúci procesný predpis (zák. č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok) vo svojom ust. § 142 ods. 3 výslovne upravoval, že ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, mala strana nárok na plnú náhradu trov konania aj pokiaľ bola v spore čiastočne neúspešná, v súčasnosti platný sporový poriadok takého ustanovenie nemá, čo na prvý pohľad evokuje predstavu, že od tohto usporiadania zákonodarca cielene ustúpil. V právnej teórii a už aj v právnej praxi sa však takéto nazeranie na zmenu procesnej úpravy neujalo na podklade názoru, že nová procesná úprava predstavuje len iný spôsob legislatívneho vyjadrenia inak rovnakého normatívneho usporiadania. Tento názor je vystavaný na premise, že pokiaľ výška plnenia závisí na úvahe súdu alebo na znaleckom posudku, strany nevedia výsledok sporu ovplyvniť a preto prípadné nevyhovenie žalobe v celom jej rozsahu nemožno považovať za čiastočný neúspech (por. Števíček, M., Ficoová, S., Baricová,

J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1540s, str. 926).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné (§ 355 C.s.p.).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Táto povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).